

Upute za korištenje OMEP Skale za procjenu okruženja za održivi razvoj u ranom djetinjstvu (ERS-SDEC)

Kao i kod drugih skala za procjenu okruženja, ERS-SDEC, identificira i kurikulum i pedagoške odrednice i zahtijeva od evaluatora da napravi vlastite observacije.

Neke pretpostavke:

- Skala je dizajnirana tako da procjena razine 3 može biti primjenjena u većini trenutnih praksi ranog odgoja i obrazovanja po pitanju obrazovanja za okoliš u većini svijeta
- Na razini 5 trebale bi se identificirati prakse oko kojih se svi slažemo da su „dobre“ po pitanju obrazovanja za održivi razvoj u ranom djetinjstvu
- Razine 6+ pokazuju kako djeca rane dobi mogu proširiti temu kako bi demonstrirali izvrsnost (što ponekad djeca i čine)
- Skala procjene također bi trebala identificirati ono što smatramo „neadekvatnom“ praksom ranog odgoja i obrazovanja u svakoj dimenziji obrazovanja za održivi razvoj. Svjesni smo da neadekvatna praksa može često biti uzrokovana strukturnim barijerama (financije/usavršavanje/politika). Namjera je da OMEP ERS-SDEC dokazi podupiru one koji zahtijevaju resurse kako bi prebrodili ove barijere.

Svrha skale

Naša namjera je razviti instrument kao istraživački alat, ali i kao samo-vrednujući alat za naše praktičare. Kada se skala koristi od strane jednog praktičara unutar njegovog okruženja, ona se može primijeniti kod podrške razvoju kurikuluma putem identificiranja prioriteta, postavljanja ciljeva i upravljanja promjenama bez poteškoća. Ali ukoliko se ikakav oblik usporedbe koristi u različitim okruženjima, tada se javlja potreba za osiguravanjem pouzdanosti među procjenjivačima. Važno je da korisnici prepoznaju potrebu za vanjskom ili zajedničkom provjerom valjanosti i da njihova procjena može biti zajednički moderirana. Ovo se postiže putem:

- Usavršavanjem kako bi se razumjela upotreba i uloga ove skale procjene
- Usavršavanjem kako bi se osiguralo zajedničko razumijevanje kriterija kvalitete (definicije i kulturalne varijacije) i
- U mnogim slučajevima se može uključiti i „kritički prijatelj“ kako bi osigurao podršku i provjeru valjanosti (to može biti savjetnik ili akademik koji je koristio instrument u drugim kontekstima).

Kako koristiti skalu

Promatrači bi trebali provesti barem 2 sata u učionici i trebali bi omogućiti barem 15-30 minuta kako bi razgovarali s osobljem, djecom (i idealno bi bilo i s roditeljima) na kraju njihovih observacija. No, sve stavke neće biti konstantno vidljive putem izravnog promatranja. U mnogim slučajevima procjeni mogu pripomoći i reference na planove, zapise i izložke. Promatrači bi trebali imati dovoljno vremena kako bi pristupili svim ovim dokumentima kako bi bili sigurni da njihove procjene reflektiraju promatrane i dokumentirane prakse, a ne samo planove za budućnost.

Na skali postoji određeni broj stavki koje se odnose na određena ponašanja odraslih koja bi se trebala događati svakodnevno, na redovitoj bazi – u ovim slučajevima ta ponašanja bi se trebala promatrati za vrijeme vašeg posjeta, radije nego da se oslanjate na onome što odrasli kažu da se događa.

Stavke ne trebaju biti procjenjene istim redom kako su i navedene u skali i trebali bi bilježiti izvršenje određene stavke tek nakon što imate sve potrebne informacije kako bi kreirali procjenu.

Ocjenjivanje

Procjena za vrijednost 1 mora biti dana ukoliko postoji bilo koji indikator u sekciji 1 označen sa DA.

Procjena za vrijednost 2 daje se kada su svi indikatori pod 1 označeni kao NE, i barem pola indikatora pod 3 označeni kao DA.

Procjena za vrijednost 3 daje se kada su svi indikatori pod 1 označeni sa NE i svi indikatori pod 1 označeni kao DA.

Procjena za vrijednost 4 daje se kada su ispunjeni svi indikatori pod 3 i kada je barem pola indikatora pod 5 označeno sa DA.

Procjena za vrijednost 5 daje se kada su svi indikatori pod 5 označeni sa DA.

Procjena za vrijednost 6 daje se kada su ispunjeni svi indikatori pod 5 i barem pola indikatora pod 7 označenih sa DA.

Procjena za vrijednost 7 daje se kada su svi indikatori pod 7 označeni sa DA.

Pojašnjenje određenih stavki

Socijalna i kulturalna održivost

1.1. Na primjer, odjeća, lutke ili figurice za dječake uključuju liječnike, vatrogasce i policajce, dok su djevojčice i njihove lutke odjevene kao medicinske sestre, mladenke i sl.

1.2. Kada se za nacionalne, regionalne ili lokalne politike smatra da stvaraju barijeru efektivnim praksama odgoja i obrazovanja za održivi razvoj, tada ova stavka ima za namjeru podržati kampanje od strane OMEPA i drugih organizacija kako bi se promijenile te politike. Pojedinačna proklamirana stajališta određenih predškolskih ustanova mogu također identificirati mogućnosti za „ponovnu interpretaciju“ ili „predstavljanje“ politika ove vrste.

3.1. Kako bi se označio odgovor DA za ovu stavku mora biti (2/3+) knjiga, lutki i izložaka koji portretiraju žene i etničke skupine u ne-stereotipnim snažnim zanimanjima, naprimjer žene liječnice ili policijske službenice. Namjera ovoga je da se identificira ukoliko se okruženje aktivno suprostavlja stereotipima.

3.2. Prepoznato je kako ovo može biti izazov za neke praktičare ali je od velike važnosti za djecu koja su u nepovoljnom položaju ili one koji već razvijaju lažni osjećaj kulturalne nadmoćnosti.

- 5.1. Ovo se odnosi podjednako na vrtiće sa malo ili bez etničke raznolikosti.
- 5.2. Namjera ove razine je stvaranje zajednice učenika koji pokazuju brigu i razumijevanje.

Ekonomska održivost

- 1.1. Demonstrirati kvalitetu odrednica odgoja i obrazovanja za održivi razvoj za svako od ovih područja smatra se nužnim neovisno od lokalnih viškova. Indikatori za ovu stavku mogu biti: isprintani/vizualni poticaju na sklopkama i dr. (npr. Molim isključite svjetlo prije izlaska, Ne ostavljajte vodu da curi za vrijeme pranja zubi,..); korištenje obe strane papira, ...
- 1.2. Djeca su već svjesna snage i važnosti novca u njihovim životima i potiče ih se da o tome govore i kod kuće. Ova rasprava trebala bi se proširiti u vrtiću i važnost umjerenosti i štednje svakako treba biti naglašena.
- 3.1. Djeca mogu odlučiti što se treba kupiti, poput igračkaka, knjiga i dr.
- 5.3. Primjer kada se učitelj referira na nejednakost između bogatih i siromašnih putem odgovarajućih aktivnosti može biti preispitivanje količine hrane koju kuhar/ica mora pripremiti kako se ne bi bacao višak hrane i dr.
- 7.1. Koji su skriveni troškovi u vrtićkom okruženju? Primjer može biti: pojesti jabuku radije nego popiti pakirani jabučni sok, ili koristiti igračke od prirodnih materijala kako bi uštedili na kupovini igračkaka.

Održivost okoliša

- 1.4. Svjetska zdravstvena organizacija savjetuje da dijete od 10kg treba konzumirati 1 litru vode na dan, dok dijete od 5kg treba konzumirati 0.75 litara po danu u prosječnim uvjetima, ali ukoliko je dijete aktivno na visokim temperaturama preporučena količina se penje i do 4.5 litre.
- 1.5. Bilo da je to zbog nedostatka vode ili manja navike pranja ruku.
- 3.2. U ovom stadiju namjera je da se djecu potiče da bilježe lokalne probleme kod ljudi koji se ne brinu dovoljno o okolišu, naprimjer da bacaju smeće po ulici, ne čuvaju drveće i sl.
- 5.1. Biljke i životinje mogu biti i unutra i u vanjskom prostoru: djecu se potiče da donesu prirodne materijale (naprimjer, kućnog ljubimca iz obiteljskog doma, prikupljanje lišća u jesen,...)
- 7.1. Ovo može uključivati solarnu energiju ili druge sisteme očuvanja energije.
- 7.3. Ovo se odnosi kako na pisani tako i na kurikulum koji se provodi u praksi.